

БЪЛГАРСКИ НАУЧНИ АКАДЕМИКЪТЕ
СОФИ
№ 24-06.
г.г.г.
828/15.08.12г.

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. д-р **Кръстина Минчева Панайотова**
Национален археологически институт с музей - БАН

член на научно жури (Заповед № 1-713/15.06.2012 г.), на основание решение
на НС на НАИМ-БАН (Протокол № 8/14.06.2012 г.)

ПО КОНКУРС

за академична длъжност **доцент** за нуждите на САА към НИМ - БАН по специалността 2.2
(история и археология, шифър 05 03 12), обявен в ДВ бр. 30 от 17.04.2012 г.

По обявения конкурс за академичната длъжност „доцент“ е подал документи един кандидат - **д-р Христо Кръстев Прешленов**, главен асистент в Секция по антична археология в НАИМ – БАН. Кандидатът отговаря на изискванията за участие в конкурса, упоменати в ЗРАСРБ, както и в правилниците на МОМН и БАН за неговото приложение: придобил е образователната и научна степен „доктор“, има дългогодишна практика в съответната област и е представил списък с научни публикации и цитирания.

Д-р Христо Кръстев Прешленов е придобил образователната и научна степен „доктор“ с дисертация на тема „Икономическо развитие на западнопонтийските градове 72/71 г.пр.н.е. – 284 г. от н.е. (по археологически данни от българското Черноморие)“ през 1990 г. Работи в НАИМ – БАН, като от 1995 г. е научен сътрудник I степен (гл. асистент). През периода 1996 – 2005 г. преподава в департамент „Археология“ на Нов български университет. Основните аспекти на неговите лекции са свързани с икономиката, урбанизмът и управлението по българското Черноморие през античността, както и икономиката на Римската империя. Участва в разработването и осъществяването на български и международни научно-изследователски проекти.

Теренната му работа включва участие и научно ръководство на археологически обекти в гр. Ахтопол, с. Паницово, общ. Несебър, ААР „Старинен Несебър“ и НАР „Деултум – Дебелт“ (обект 03), както и теренни обхождания в Еминска Стара Планина.

Кандидатът е представил 51 доклада на 20 национални, 19 национални с чуждестранно участие и 12 международни семинари, конференции, симпозиуми и конгреси.

За участието си в конкурса **Х. Прешленов** е приложил списък и копия на 67 свои публикации, от които 9 студии (2 са под печат - № 8 и № 9 от приложения списък) и 58

статии, от които 10 са под печат (№№ 58 – 67). Статии № 10 и № 13 са били под печат към момента на придобиване на образователната и научна степен „доктор“, а статия № 26 повтаря № 19. Пет (№№ 42, 47, 51, 55 и 57) от публикациите са в АОР. Публикациите на чужд език са 35, а в съавторство са 4 (№№ 16, 31, 36 и 42). Сред тях няма монографични изследвания, но ясно се очертават неговите трайни научноизследователски интереси и познания, насочени (както самият той посочва в автоспървката) към „селищната, морската и християнската археология и история на Българското Черноморие през класическата, елинистическата, римската и ранновизантийската епохи“. Публикации №№ 14, 36, 59-61 представляват биографично – библиографски проучвания за български археолози, като са използвани непубликувани изследвания, документи и снимки от техните лични архиви.

Развитието на античните и ранновизантийските градове по българското Черноморие дава основната насока на научните дирения на Х. Прешленов. На териториалното им устройство и архитектура е посветен най-многочислената група публикации (№№ 1-3, 5-7, 11, 16, 21, 24, 25, 31, 33, 37, 38, 40, 42, 46 – 48, 50 – 52, 55 – 57, 62, 63, 65 и 66), някои от които са редактирана и допълнена версия на предишни изследвания на автора. Тези трудове представляват обобщения по известни данни или представят резултати от теренни проучвания, както и предлагат модел за научно изследване. Базирайки се на проучванията на Одесос, Месамбрия, Аполония, Деултум и тракийското селище при Паницово се създава представа за урбанизацията на региона като процес, открояват се градоустройствени традиции и приемственост в застрояването на някои градски зони. Представена е наличната информация за селищното устройство и жилищното строителство, сакралните тертории (теменосите на Месамбрия) и укрепителните съоръжения. В резултат на картографирането на известни и непубликувани гробове и надгробни паметници се очертава топографията и хронологическия обхват на некрополите на Одесос. Определено представлява принос опигът да се синхронизират и диференцират процесите в културното развитие на населението от един регион през различни периоди.

В резултат на проучването на политическите отношения и управлението в градовете по западния бряг на Понта (публикации №№ 3, 5, 8, 9, 12, 15, 17, 18, 21, 22, 27, 28, 32, 34, 35, 49, 64 и 67) авторът достига до заключението, че „през цялата античност елинският субстрат определя облика на свободното градско население“ по българското Черноморие. Отделна студия (№ 5) е посветена на топографията и планово-пространственото развитие на Аполония, Месамбрия, Одесос и Дионисополис. Анализирани са божествата, култовите постройки и свещенослужителите в полисите, както и градските управления. Чрез обобщаване на писмени, епиграфски, нумизматични, археологически и топографски данни се разкрива установяването на римски ред в региона, административно-териториалните реформ, финансовата система и администрацията в западнопонтийските градове.

Друг кръг от научните интереси на Х. Прешленов очертават публикации №№ 3, 4, 5, 8, 9, 11, 18, 20, 21, 25, 29, 30, 39, 40, 41, 53, 54, 56, 58, 64, 67, в които чрез подробен

анализ на писмени, археологически и нумизматични данни се очертава мястото на югозападния Понт в елинистическия и римския свят. Представена е актуална картина на интеграцията на региона в стопанската система на Римската империя. Специално внимание е отделено на търговските презморски контакти и с хинтерланда.

Теренните проучвания в Еминска Източна Стара планина разширяват кръга на изследваните от него проблеми с проучвания върху ранновизантийската отбрана в този регион (публикации №№ 9, 19, 23, 26, 38, 39 и 43). В резултат на систематизиран обзор на проучванията и теренни обхождани е актуализирана информацията за ранновизантийските крепости при Обзор и Приселци, изявено е мястото на укрепеното селище при Паницово във фортификационната система на региона.

На раннохристиянската археология по българското Черноморие са посветени 11 от публикациите на кандидата (№№ 2, 6, 8, 24, 37, 38, 46, 50, 62, 63 и 66). В тях той систематизира и реинтерпретира резултатите от научните изследвания в крайбрежните зони, като ги допълва с непубликувани данни от архивите на К. Шкорпил, Ив. Велков и Л. Огненова-Маринова. Обобщени са наличните данни за раннохристиянското църковно строителство. Основните акценти касаят историческата топография на раннохристиянските базилики в крайбрежните селища, преустройството и обновяването им, стенописната украса на храмовете, полагането на свети мощи и погребения в тях.

Изследователските интереси на Х. Прешленов засягат и археологическите аспекти на палеографското проучване на приморската част на Бургаската низина (публикации 7, 8, 31, 44-46, 48, 52). Въвеждането в научно обръщение на непубликувани картографски, топографски, батиметрични и археологически данни, както и методиката на работа и документиране на подводните дейности и перспективите пред морската археология за Месамбрия, му позволяват да прецизира морфодинамиката на крайбрежната зона.

Значителната научна продукция на д-р Христо Прешленов показва добра информираност и широки познания в избраната от него тематика. Тя съдържа съществени научни приноси в областта на античната археология, за което свидетелстват и посочените от него цитирания в 42 чуждестранни и 45 български научни издания и 2 в дисертации. Естествено приложената автосправка едва ли отразява действителното положение на цитиранията в чужбина, като се има предвид, че по-голямата част от публикациите са на чужд език.

Като се вземе под внимание гореизложеното считам, че **гл. асистент д-р Христо Прешленов** притежава необходимите качества и отговаря напълно на изискванията, упоменати в ЗРАСРБ, както и в правилниците на МОМН и БАН за неговото приложение, за заемане за академичната длъжност „доцент“.

15.08.2012 г.

доц. д-р Кръстина Панайотова